

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULTETAS
DAILĖS KATEDRA

Dailės (tapybos) magistro studijų studentė Simona Matelionytė

Identiteto vizualumas. Tapybos darbų kolekcija „**Paviršiaus metamorfozės**“

Magistro darbas

Darbo vadovas: prof. G. Arlauskaitė - Vingrienė

Darbo recenzentas: prof. Ričardas Garbačiauskas

Šiauliai, 2015

ŠIAULIAI UNIVERSITY
FACULTY OF ART
ART DEPARTMENT

Master of Fine Arts (Painting) student Simona Matelionytė

Visual identity. The collection of painting „Metamorphoses of
surface“

Master's work

Labour leader: prof. G. Arlauskaitė - Vingrienė

Reviewer: prof. Ričardas Garbačiauskas

Šiauliai, 2015

SANTRAUKA

Penkių tapybos darbų kolekcijoje „Paviršiaus metamorfozės“ nagrinėjama tema – žmogaus identiteto ir jo paviršiaus vaizdo kitimo santykis bei jų tarpusavio sąsajos. Magistro darbo esminis klausimas: kaip vizualus sluoksnius įtakoja identiteta.

Pagrindiniai kūrybinio darbo siekiai: atskleisti nuolatinę žmogaus kaitą tarp vidinio savojo „As“ ir išorinio vaizdo bei aplinkos įtaką identiteto kitimui šiuolaikinėje postmodernistinėje visuomenėje.

Sparčiai tobulėjant mokslui, kintant gyvenimo ritmui, žmogaus kūnas visa savo platuma tampa savotišku visuomenės normų ir dogmų suformuotu ornamentu. Siekiama atsigręžti į žmogų kaip į paviršių, skulptūrą ar papuošalą. Kuomet kūnas tampa meno objektu ar plokštuma kūrybai, savojo identiteto išraiškai.

Tapybos darbų kolekcijai sukurti naudotos skaitmeninės fotografijos, kompiuterinės programos, grožinės ir mokslinės literatūros kūriniai. Vizuali ir rašytinė informacija panaudota kuriant penkių tapybos darbų kolekciją „Paviršiaus metamorfozės“. Darbų ciklas atliktas daugiasluoksne tapybos technika kaip du pagrindinius elementus panaudojant figūrą ir ornamentą. Sprendžiamas jų tarpusavio santykis, bei kitimas vienas kito atžvilgiu.

Teorinė darbų dalis grindžiama sociologo, kultūros tyrinėtojo, poeto Artūro Tereškino filosofija apie kūno meną ir kūno žymes postmodernistinėje visuomenėje. Analizuojant identiteto ir jo paviršiaus kitimo sąsajas, remtasi šiuolaikiniais užsienio ir lietuvių tapytojais bei grafikais, jų idėjomis bei nuostatomis, kūrybinėmis koncepcijomis, vizualumo perteikimu.

Darbo temos problematika padeda atskleisti kolekcijos „Paviršiaus metamorfozės“ identiteto sąsajas, nuolatinį judėjimą ir kitimą su vizualiaja žmogaus puse, išoriniu sluoksniu. Santykį tarp vidinio „Aš“ ir išorinio „Aš“. Analizuojamos masinės kūno transformacijos.

SUMMARY

The collection of five paintings "Metamorphoses of surface" talks about human identity and the ratio of its image surface variation. Fundamental question of master's thesis: how visual layer influences identity.

The main aims of work is to reveal the steady human change between the self and the external view and the environmental impact of the change of identity in contemporary postmodern society.

These days advanced in science, changing lifestyle very fast. The human body with all the latitude is a kind of ornament shaped of social norms and dogmas. The aspiration is to turn into human like the surface of a sculpture or a piece of jewelry. When the body becomes an object of art or the plane for creativity, expression of identity.

To create a collection of digital photography was used computer programs, science fiction and literary works. Visual and written information used to create five paintings collection of "Metamorphoses of surface". Work cycle performed multilayer painting technique. As two key elements using shape and ornament. Analyzing the Proportion between them and the transition to each other.

The theoretical work is based on the sociologist and cultural researcher, poet Arthur Tereðkinas philosophy. He is analyzing body art and body tags in a postmodern society. The analysis of identity and change its surface interfaces, based on Lithuanian and foreign painters and graphics, their ideas and attitudes, creative concepts, visual rendering.

"Metamorphoses of surface" helps to open the human body metamorphosis and the change between human identity and his body. "identity interfaces, constant movement and evolution of visual with the human side, the outer layer. The relationship between the inner self and the outer "I". Analyzed mass transformation of the body.

TURINYS

SANTRAUKA.....	3
SUMMARY.....	4
ĮVADAS.....	6
IDENTITETO VIZUALUMAS. TAPYBOS DARBŲ KOLEKCIJA „PAVIRŠIAUS METAMORFOZĖS“.....	9
Identiteto metamorfozės tapyboje.....	9
Žmogus identiteto ir ornamento sąsajos.....	11
Tyrimas magistro darbo tema.....	14
KŪRYBINIŲ DARBŲ REALIZAVIMAS.....	20
Darbo temos pasirinkimas.....	20
Darbo temos vystymas, kūrybiniai bandymai.....	22
Baigiamojo darbo etapiškumas.....	25
IDENTITETO VIZUALUMAS. TAPYBOS DARBŲ KOLEKCIJA „PAVIRŠIAUS METAMORFOZĖS“ ANALIZĖ.....	28
IŠVADOS.....	29
LITERATŪRA.....	30
PRIEDAI.....	32
DARBŲ CIKLAS „PAVIRŠIAUS METAMORFOZĖS“.....	37
MAGISTRO DARBAS SKAITMENINIAME VARIANTE.....	42

Įvadas

Kiekvienas asmuo tapatumą interpretuoja savaip, per savo prizmę ir apie šį individualų matymo lauką galima būtų nemažai diskutuoti. Aktuali tema dėl savo patirčių, įžvalgų bei sampratų įvairovės. Identiteto metamorfozės - tai amžinas judėjimas, nuolat kintantis, turintis tik mirties baigtumo tašką. Žmogus iš esmės yra kintanti būtybė, kaip ir mūsų kūnai nėra statiški objektai, jie taipogi keičiasi ir transformuojasi į naujus pavidalus. Todėl neišvengiamai kyla klausimas dėl žmogaus tapatumo. Mes tapatinamės, susitapatiname ar siekiame identifikuoti save. Kūnas tampa meno objektu, drobe, skulptūra ar tiesiog gamtos dariniu. Jį atrakina emocinis intymumas kūryboje, kuomet atsiveria galimybės: susiliesti, lieti.

Šių dienų postmodernioje visuomenėje žmogus neatsiejamas nuo jį supančios socialinės aplinkos. Jo buvimas įtakoja sociumą ir pastarasis neatsiejamai įtakoja žmogaus tapatumą. Akivaizdu, jog individualizacijos epochoje unikalumo bei originalumo siekis yra itin ryškus. „Kūnas – mūsų tapatybės vieta.[...] išreiškia mūsų vietą socialinėje ir kultūrinėje erdvėje. Kūnas, kaip ir mūsų socialinės tapatybės, nėra atsparus kultūros, kurioje gyvename, galiai ir jos transformuojančioms jėgoms. Patvirtiname save kurdami ir perkurdami savo kūnus...“¹ Identitetas žvelgiant suprantamas ne tik kaip tapatinimasis, bet ir kaip kitoniškumas, skirtumas. Šiuolaikinėje visuomenėje vis labiau telkiamasi ties kūno keitimu, modeliavimu, modifikavimu, transformacijomis. Tai rodo, kad kūnas yra svarbus objektas. Modeliuojami, gniuždomi, deformuojami kūnai esti nuolatiniame persimaišyme taip ir nesukuriant vientiso tapatumo.

Kūnas mūsų tapatybės vieta. Mes galime už jo pasislėpti ar atsiverti, pateikti save kitiems taip kaip trokštame ar užsimaskuoti. Tai individo pasirinkimas paženklinti žymę savo kūną ir taip tapti „kitokiu“. Vienaip ar kitaip, tokios kūno žymės betarpiškai įtakoja individą ir jo santykį su visuomene. Koks jis? Ir kur yra ta riba tarp meno, saviraiškos ir savirealizacijos bei kūno žalojimo? Kūnas tarsi atspindi žmogaus vidinį pasaulį, tuo tarpu tatuiruočių menas, *piercing'as*, randavimas, randų išdeginimas, figūros formavimas,

---

¹ Artūras Tereškinas, *Kūno žymės: seksualumas, identitetas, erdvė Lietuvos kultūroje, Vilnius, baltos lankos, 2001, p. 10.*

plastiniai koregavimai yra kaip įrankis saviraiškai realizuoti. Kokia yra išorinio vaizdo įtaka identiteto esmei?

Identiteto paviršiaus kitimas tapybos kolekcijoje „Paviršiaus metamorfozės“ akcentuoja nuolat kintantį ir nepastovų santykį tarp savojo vidinio „Aš“ ir išorinio vaizdo, žmonių pomėgį savo ir kitų gyvenimą „įsprausti“ į klišes. Todėl visuotinos lygybės, nepaisant lyties, amžiaus, religijos, seksualinės orientacijos ar socialinio statuso, propagavimas žiniasklaidoje kelia ironiją, nes neatitinka tikrovės. Žmonės, vedami savo prigimties – būti, išlikti, dominuoti, bet kuria kaina stengiasi išvengti lygybės. Apie laisvę, kurią „įgyjame“ ženklindami savo kūną arba leidžiame išsivaduoti iš sau patiems, mums ir mūsų kitiems užnertų stereotipų, etikečių kilpų.

Savo tapybos kolekcijoje vaizduoti pasirinkau figūrą ir ornamentą, sugretinant ir sluoksniuojant juos tarpusavyje. Ornamentas metaforiškai atspindi nuolatinį kūno vaizdo kitimą, dėl kurio mums pavyksta egzistuoti sociume. Iširti, pranykti, o gal ir išsiskirti kasdienio margumo kontekste. Ornamentas yra gausiai paplitęs ir jis turi begalės variacijų, o tai idealu socialiniam kamufliažui.

Darbo problematika

Tapybos darbų kolekcijoje nagrinėjama problema – identiteto ir jo paviršiaus vaizdo santykis, žmogaus išorės ir vidaus sąsajos. Nagrinėjamoje problemoje neišvengiamas ribų klausimas: galimo ir negalimo, leistino ir neleistino bei draudžiamo, grožio ir bjaurasties, gėrio ir pikto, tradicijų ir naujovių, meno ir ne meno ir t.t. Objektivių ribų lyg ir nėra, bet egzistuoja susitarimas, nuostatai, paslankūs erdvėje ir laike.

Temos aktualumas ir šiuolaikiškumas

Šiuolaikinėje postmodernistinėje visuomenėje vis daugiau akcentuojamos kūno transformacijos. Ši tema ne tik aktuali kiekvienam iš mūsų pačių, savojo kūno savininkų, bet ir šiuolaikiška. Atsižvelgiant į vis spartėjantį gyvenimo tempą ir pasiekimus, mes turime galimybes modifikuoti, transformuoti, keisti ir tobulinti savo vizualiąją, reprezentatyviąją pusę. Medicina ir šiuolaikiniai chirurgijos pasiekimai suteikia plačias

galimybes keisti savo kūnus. Kūno ženklėjimas visa savo platuma egzistuoja įvairių reiškinų ribose. Ši meninė išraiška kelia kūniškojo ir dvasiškojo žmogaus buvimo darną ir priešpriešas, esama kūrinių nuo niekinės iki aukštos meninės vertės.

Tyrimo objektas

Alieninės tapybos penkių darbų kolekcija. Identiteto vizualumo kitimas tapybos kolekcijoje „Paviršiaus metamorfozės“

Tyrimo tikslas

Pagrįsti žmogaus identiteto ir paviršiaus vaizdo sąsajų transformaciją.

Uždaviniai:

- Teorinių šaltinių, darbo tema analizė.
- Išgryninti darbo idėją bei temą.
- Suformuoti darbo koncepciją.
- Remiantis išsikelta idėjos problematika, atlikti darbo kūrybines paieškas, kompozicinių sprendimų ieškojimus.
- Sukurti vieningą tapybos darbų kolekciją.

Metodai:

Menotyrinių šaltinių literatūros analizė ir apibendrinimas, menininkų darbų analizavimas, sisteminimas. Prototipų analizė.

Identiteto vizualumas. Tapybos darbų kolekcija „Paviršiaus metamorfozės“

Identiteto metamorfozės tapyboje

Terminas identitetas turi galias šaknis filosofinėje istorijoje, žyminčioje pastovumą tarp pokyčių ir vienovę įvairovėje.² Šiais laikais identiteto terminas yra siejamas su individualizmo iškilimu. Žmogaus identitetas nusako asmens savybių visumą, pagal kurią mes jį atskiriame nuo kitų, „Aš“ vaizdo vienybę. Mūsų vientisumas susijęs su vidiniu poreikiu išlikti pačiu savimi.

Tapatybės (identiteto) sąvoka kildinama iš lotyniškosios šaknies iden (tas pats), nurodančios į objektyvųjį tapatumą bei tęstinumą³. Oksfordo anglų kalbos žodyne tapatybė apibūdina nuoseklumą, pastovumą ir tęstinumą laike. Socialinis identitetas dažniausiai apibrėžiamas kaip žmonių – socialinių individų charakteristika ar išskirtinis bruožas. Identitetas ar asmens tapatybė pabrėžia žmogaus suvokimą, apie tai, kas jis yra ir kas yra kiti. Britų sociologas Richardas Jenkinsas identiteto sąvokoje išskiria du aspektus tarp žmonių ir daiktų – panašumą ir skirtumą. „R. Jenkinso nuomone, šiuolaikinio identiteto tyrinėtojai vadovaujasi prielaida, kad socialinis identitetas yra socialinės sąveikos visuomenėje rezultatas. Tai yra socialinių aparatų, politinių ir kultūros institucijų struktūrų susitarimų padarinys ir aplinka.“⁴ Tai patvirtina, kad socialinis tapatumas nėra pastovi reikšmė. Ji yra nuolat kintanti ir nepastovi, to pasekoje, ji turi būti nuolatos nustatoma, skirstant žmones ar jų aplinką. Žmogus – kalbanti, jaučianti, mąstanti, tarsi apribota sudėtingų socialinių bendruomeninių taisyklių būtybė, asmenybė, įsikūrusi kūniškame pavidale. Savarankiška, laisva, bet kartu ir labai priklausoma nuo visuomenės. Šių sąvokų priešprieša – individo laisvė ir pareiga, atsakomybė prieš kitus, tarsi sukelianti vidinius dirgiklius, skatinančius mus maištauti ir ieškoti. Gyvenimas ir yra nuolatinis ieškojimas darnos su savimi pačiais, santykio su artimiausia aplinka, visuomene. Būties cikliškumas regimas per kaitą, transformaciją, savikūrą. „Kūnas – mūsų tapatybės vieta.[...] išreiškia mūsų vietą socialinėje ir kultūrinėje erdvėje. Kūnas, kaip ir mūsų socialinės tapatybės, nėra

² The Blackwell Dictionary of Modern Social Thought, 2006; Munoz Palm, 2008

³ John Scott ir Gordon Marshall (sud.) Oxford Dictionary of Sociology. 2005, p.287

⁴ Richard Jenkins, Social Identity. London: Routledge, 1996, p. 4.

atsparus kultūros, kurioje gyvename, galiai ir jos transformuojančioms jėgoms. Patvirtiname save kurdami ir perkurdami savo kūnus...“⁵

Menininkai vis sugrįžta prie temos apie identitetą, jo besikeičiantį vyksmą ir nuolatinę kaitą. Kaip ir egzistencija, tai nuolat aktyviai keliamas klausimas. Identiteto metamorfozės, nuolatinis kitimas atkreipia dėmesį ir į žmogaus tapatybės transformaciją per kūniškumą. Šios temos pastebimos ne tik užsienio bet ir lietuvių meno erdvėse. Kūno tapatumas, transformacijos, vaizdo susitapatinimas per ornamentiką atsiskleidžia Miglės Kosinskaitės (žr. 1pav. 18psl.) kūryboje. Čia kūno ir ornamento santykis, susilieėjimas ir priartėjimas prie gamtos, sudaro visumą, ornamentas tampa kaip sluoksnis kūniškumui. Dainiaus Trumpio tapybos kūrinuose vyrauja identiteto tematika. Pasak meno antropologės Astos Jurevičiūtės „Dainiaus Trumpio portretuojami veidai skatina svarstyti identitetų temą perfomatyviu, t.y. kismo požiūriu, kuomet įvairios patirtys, pažeidžiančios gyvenimo stabilumą, visuomenės tvarką, bei kasdienybės tvarumą gali atverti naujas virsmo galimybes – galimybę tapti kitu“⁶. Vytautas Tomaševičius, dar vienas lietuvių menininkas, tapytojas kuris savo kūryboje sugretina portretą ir ornamentą (žr. 2pav. 18psl.). Šios sąsajos buvo ir yra svarbus mūsų egzistencijos klausimas. „[...] Kūnas yra vieta, kurioje įspaudžiami įvairūs ženklai ir žinios. Kūnuose ieškome identiteto požymių. Tačiau kūno ženklai ne tik padeda atpažinti, bet ir paverčia kūną tekstu. Kūno žymės – apgamai, randai, tatuiruotės, spuogai, raukšlės – gali tapti naratyvu, kurį kas nors perskaitys. Semiotiniuose kūno perskaitymuose susikerta daugybė psichinių, seksualinių, socialinių ir politinių kodų. Kūnų įkodavimas ir iškodavimas liudija, kad jie – ne tik vieta, kurioje patiriame ir gyvename, bet ir mūsų patirčių bei istorijų kūrinys.“⁷ Kūnas tampa meno objektu, nuolat kintančiu ir įgyjančiu naujus pavidalus. Laikas, aplinka, patirtys tampa neatsiejamu faktoriumi tapatybės formavimui. Tokias patirtis galime išvelgti Britų menininkės Belinda Eaton Love kūryboje. Tapybos kūrinuose dominuoja kūniškumo ir ornamento tematikos (žr. 3pav. 19psl.). Šių portretų ir figūrų tapatumas su ornamentu pabrėžia ornamentą ir iškelia jį priešpriešai figūrai. Susidaro kontraversiškas ir lygiareikšmis santykis tarp figūros ir paviršiaus vaizdo.

---

⁵ Artūras Tereškinas, *Kūno žymės: seksualumas, identitetas, erdvė Lietuvos kultūroje, Vilnius, baltos lankos, 2001, p. 10.*

⁶ Prieiga per internetą: <http://www.menoparkas.lt/lt/straipsniai-lt/403-dainius-trumpis-identitetas.html> , [žiūrėta 2015 gruodžio 5d]

⁷ Artūras Tereškinas, *Kūno žymės: seksualumas, identitetas, erdvė Lietuvos kultūroje, Vilnius, baltos lankos, 2001, p. 9-10.*

Identiteto metamorfozė – tai nuolat besikeičiantis procesas, kurį galima analizuoti daugeliu aspektų. Mano kūrybiniame darbe siekiama pažvelgti į tapatybės keitimąsi per kūniškumą. Kuomet kūnas tampa svarbiu meno objektu ir asmens saviraiškos rezultatas. Žmogus tampa menininku, savo paties kūno drobei.

Žmogus identiteto ir ornamento sąsajos

Žmogus identiteto ir ornamento sąsajos metaforiškai pažvelgia į mūsų kūnus dengiantį sluoksnį. Tai apima tarsi visą vizualiąją perspektyvą kurios pagalba galime transformuoti ir modeliuoti savo paviršiaus vaizdą taip „piešdami“ savo asmeninį ornamentą. Kūno menas neatsiejamas nuo tatuiruočių, kūno žymių formavimo. Šis menas turi gilią šaknis istoriniame kontekste – tai amžinas ir sunkiai panaikinamas piešinys ant kūno. ”Jau senovėje tatuiruotės buvo tarsi žmogaus vizitinė, identifikavimo kortelė. Šios kūno žymės nusakydavo asmens statusą visuomenėje, tačiau šiais laikais, tatuiruotės tampa neatsiejama visuomenės dalimi. Tai atspindi individo pasaulėžiūrą, stilių bei mąstymo būdą.“⁸ Kolekcijoje metaforiškai pažvelgiama į vizualaus sluoksnio formavimą kaip į ornamentą.

Tatuiruotė – amžinas piešinys ant kūno. ”Tatuiravimas, tai įvairių nenutrinamų ženklų, simbolių ar piešinių perteikimas ant kūno.“⁹ Tatuiruotės jau nuo seno buvo kaip išskirtinumo ženklas, identifikavimas ir tapatybės nusakymas. Jas norėjo turėti genties vadai, geriausi medžiotojai, kariai, giminės vyriausieji ir žyniai. Nors tatuiruočių menas sparčiai plinta ir populiarėja Lietuvoje, deja šis reiškinys ne visiems yra priimtinas ir laikomas normaliu. Nors Anglijos ir Danijos karaliai puošėsi jomis kaip išskirtinės asmenybės, Lietuvoje tatuiruočių menas nebuvo paplitęs, jis atėjo sulig XXa. išpopuliarėjusia tendencija tatuiruotis kaliniams. Tai, kad kūno transformavimas ir jo kitimas yra itin aktualus galime sužinoti iš neįtikėtinai gausaus informacijos kiekio televizijoje ir žiniasklaidoje. Aktualios problemos ir plačiai paplitę reiškiniai aktyviai veržiasi į meno erdvę. Kūnas tampa menine priemone, gyvomis skulptūromis, jis nuasmeninamas ir koncentruojamas į pačią meninę išraišką. Ankstyviausią kūno meno pavyzdį sukūrė Yvės‘as Kleinas 1961, žiūrovų akivaizdoje per gulščią drobę traukdamas (

---

⁸ Internetinė prieiga per internet www.tatuiruotes.lt [žiūrėta 2014 gruodžio 14d.]

⁹ Internetinė prieiga per internet www.tatuiruotes.lt [žiūrėta 2014 gruodžio 14d.]

tarsi tapytu) nuogus kūnus, išteptus dažais. Dailininkai kūną pradėjo suvokti kaip mediumą. Kūno dailės diapazone: kūno tapymas, jo apdengimas ir atidengimas, kt. poslinkiai, net iki skausmingo išvaizdos keitimo (išrauti arba nusvilinti plaukai, smarkus įdegis saulėje). Artūras Tereškinas, vienas iš nedaugelio lietuvių, tyrinėjantis kūno žymes: „Šiuolaikinėje visuomenėje vis labiau telkiamasi ties kūno kaitumu: medicinos technologija, kosmetinė chirurgija, organų persodinimai, taransoseksualinės operacijos paverčia žmogaus kūną asmeniniu projektu, kurį galima nuolat tobulinti ir keisti.“¹⁰

Telkiantis ties kūno transformacijomis, neretai susiduria dvi prieš priešinės pusės už ir prieš. „Pasak kūno meną Lietuvoje analizavusios menotyrininkės Ramintos Jurėnaitės, kūno menui tapti Lietuvoje nebuvo ir nėra palankios terpės. Mūsų krašto mene savojo kūno, lyties pojūtis, kaip ir kūno psichosomatinės išraiškos studijos, neturi senesnės tradicijos. Lietuvoje, vienam tvirčiausių katalikybės bastionų, viskam, kas susiję su kūnu, uždėtas *tabu* paradoksaliai sutampa su jos priešo – komunistinės moralės – postulatais, [...] priskirta prie iškrypimų ir minima tik kriminalistikos žinynuose.“¹¹ Kiekvienas kūnas yra ateities galimybių ir perspektyvų suma. Kaip bebūtų, apie šiuos pažymėtus kūnus mes sprendžiame iš pažiūros, pagal visuomenėje prilipdytas etiketes. Tatuiruočių ir kūno menas, apima tik dalelę viso to, kaip kūnas tampa menine priemone. Mūsų vizualioji pusė, paviršutiniškiausi kūno bruožai tampa nenuplaunama tapatybės tatuiruote.

Požiūris į tatuiruotą žmogų nėra vien neigiamas. Televizija ir sportininkai – du svarbiausi tatuiruočių populiarinimo faktoriai. Kiek daugiau nei prieš dešimtmetį tatuiruotiems žmonėms televizijoje buvo klijuojamas kriminalinis arba maištininko įvaizdis. Tatuiruotės didėja ir nebeslepamos, o tai rodo, jog visuomenė jas priima vis labiau. Dabar viskas pasikeitė, pačios tatuiruotės įgavo meninę vertę. Naudojami skirtingi motyvai, stilistikos įvairovė, išgarsėjo nemažai puikių menininkų, save atskiedžiančių šiuo keliu. Piešinių motyvų spektras labai platus, pradedant nuo tradicinio *Old school* 'o baigiant realistiniais portretais ar abstrakčių dėmių, linijų kompozicijomis. spalvas. Žmogaus kūnas tampa kaip drobė tapytojui. Vienas žymiausių tatuiruočių meną atskleidžiantis per tapyba amerikiečių menininkas Shawn Barber. Jo kūryboje atsiskleidžia žmogaus ir tatuiruotės santykis, susitapatinimas ir kūno susiliejimas su piešiniu. Autorius drąsiai pažvelgia į šią

---

¹⁰ Artūras Tereškinas, *Kūno žymės: seksualumas, identitetas, erdvė Lietuvos kultūroje*, Vilnius, baltos lankos, 2001, p. 10

¹¹ Virginijus Kinčinitis, *Kūnas lietuvių kultūroje, Šiauliai, 2000, p. 38.*

psichologų vadinamąja „mėlynąją ligą“ (žr. 4pav 20psl.). Šiuolaikinėje, postmodernistinėje visuomenėje kuriami tatuiruočių komponavimo, išdėstymo standartai ar nerašytos taisyklės, tačiau tuo pat metu stebina ar net kartais šokiruoja jų laužymas, išėjimas iš standarto ribų.

Tai susitapatinimas ir susiliejimas, besivystanti ir kintanti asmenybės identifikacija per meninį piešinį. Kūnas tarsi atspindi žmogaus vidinį pasaulį, tuo tarpu tatuiruočių menas, *piercing'as*, randavimas, randų išdeginimas, figūros formavimas, plastiniai koregavimai yra kaip įrankis saviraiškai realizuoti. Ornamentas, svarbi kūrinio dalis. Besikeičiantis, ištirpstantis, pasikartojantis, susiliejantis, transformuojantis į kitas formas ar dėmes, kaip ir mūsų tapatybė. Todėl siekiant sužinoti, kokie ornamentai artimiausi ir tapačiausi rytų kultūroms, atlikta tradicinių *henna* ornamentų analogų analizė.

Tyrimas magistro darbo tema

Tyrimui atlikti pasirinkau analogų analizės metodą. Kadangi kolekciijoje „Žmogus –ornamentas“ vienas iš svarbiausių komponentų yra ornamentas, kuris metaforiškai perteikia identiteto paviršiaus vaizdo kitimą, surinkau, susisteminau ir ištyriau man artimiausias ir naudingiausias *henna* ornamentikos rūšis. Būtent šie ornamentai tiksliausiai atitinka temą, kolekcijos nuotaiką, spalvinės variacijos atitikmenį, rytietišku motyvų dvelksmą yra neatsiejami nuo tatuiruočių meno. Tyrimui atlikti, pagrindiniu literatūros šaltiniu naudojami The Peppin Press 2002 metais išleistą originalių ir autentiškų *henna* ornamentikų rinkinį „Traditiona Henna Designs“.

Henna menas dar vadinamas *Chna* ar *Mehndi* ir yra viena iš seniausių, iki šių dienų išlikusi autentiška ornamentika. Šioms laikinoms tatuiruotėms naudojami *chna* augaliniai dažai, kuriais padengus odą išgaunama laikina tatuiruotė. Rytų šalyse šie piešiniai turi ne tik puošybinę prasmę, bet ir turi galias šaknis specialių ceremonijų, apeigų metu (žr. 1pav. 14 psl.). Kūno ženklinaimą, puošimą, keitimą, modeliavimą ir transformavimą taip pat siečiau su tam tikrų žmogaus gyvenimo įvykių įprasminimu, savęs atskleidimu, identifikavimu, susitapatinimu, saviraiška, gyvenimo būdu. Tatuiruočių menas perėmė nemažai rytietišku ornamentikų, jų motyvų bei formų, kurie plačiai naudojami ir gausiai paplitę Europoje. Vienas iš šiuolaikinių tatuiruočių menininkų, italas Marco Manzo puikiai perteikia *Henna* stilistiką. Jo darbuose atsiskleidžia pagrindiniai rytietiški motyvai, kurie kombinuojami, transformuojami bei savitai pritaikomi tatuiruočių menui (žr. 2pav. 15psl.).

(1pav.) Henna ornamentika

(2 pav.) Marco Manzo (Italija) tatuiruočių meistras

Henna ornamentus būtų sudėtinga priskirti reljefiniams ar plokštuminiams, nes jie turi abi šias savybes. Reljefas pakinta tik praėjus tam tikram laikui, o ilgai išnyksta. Ornamentiką išskirstau į dvi grupes: pagal motyvą (geometrinis, augalinis, zoomorfinis, antropomorfinis) ir pagal komponavimo būdą (simetrinis, asimetrinis, juostinis, koncentrinis, tinklinis)(žr. 33 psl.). Motyvas sudaro ornamento esmę, o komponavimo būdas yra neatsiejamas nuo kūno vietos kurioje atsiranda piešinys. Knygoje „Traditional Henna Designs“ sukaupia daugiau kaip 1000 ornamentų, piešinių ir jų segmentų. Studijuojant analogus išskirčiau ornamentų segmentus, sudedamąsias dalis. Nuo ko jie prasideda ir kaip formuojasi pati ornamentika. Pagal motyvą ir komponavimą atrinkau per 100 skirtingų ornamentų ir piešinių bei struktūrinau pagal kūno dalis. Kūnas ir jo formos yra labai svarbus veiksnys pačiam piešiniui perteikti, todėl tiriamajame darbe sekančiai dimensijai pasirinkau tradicines indų kultūroje naudojamas kūno dalis (pirštai, plaštakos, kojos).

Tyrimo analizė

Tyrimo lentelėje atsiskleidžia ornamentų tendencijos, stilius, dažniausiai pasikartojančios formos, motyvai, komponavimo būdai bei jų išdėstymas. Pačios gausiausios ir daugiausiai dekoruotos kūno vietos yra rankos. Neišskirčiau nei vidinių, nei išorinių plaštakų pusių. Ornamentika itin paplitusi ir skirtinga tiek savo komponavimo būdais, tiek motyvais, skirtingai nei pėdos, dekoruojamos žmonių ir gyvūnų vaizdais. Kojų sritis taip pat puošiamos skirtingais motyvais ir komponavimo būdais, tačiau analizuojant analogus, jų gausa bei ornamentų turiningumas buvo nedidelis.

Dažniausiai ir gausiausiai pasikartojantys yra augaliniai motyvai. Atsižvelgiant į skirtingas jų formas ir naudojimą jie pasikartoja kaip atskiros detalės, segmentai, naudojami kombinuojant bei apjungiant ornamentus. Juos aiškiai galime pastebėti tinklinio komponavimo ir asimetrinio komponavimo kategorijose. Šis motyvas dominuoja nepriklausant nuo kūno vietos ir puikiai įsikomponuoja jose, yra jungiamoji ornamentų grandis. Kiek mažiau pasikartojantis geometrinis motyvas, tačiau visose kūno vietose, pastebimas juostiniuose ir tinkliniuose komponavimo būduose.

Žvelgiant į zoomorfinius ir antropomorfinius motyvus pastebime, kad žmogaus figūros ar piešiniai yra ne itin naudojami ir paplitę. Galime daryti prielaidą, kad tokiems piešiniams yra ne itin palankios sąlygos juos atlikti techniškai, įskaitant kūno vietos ribotumą bei pačios technikos galimybes. Vis dėl to zoomorfiniai motyvai yra plačiau naudojami, suliejami ar įliejami į patį ornamentą ir naudojami kaip pagrindinis akcentas. Pastebime, kad patys populiariausi išliek povų ir kitokių paukščių tematikos, kurie dažniausiai naudojami rankų bei kojų srityse. Geometrinis motyvas turi nemažai sąsajų su simetriniu bei tinkliniu komponavimo būdais, jie pasikartoja šiose kategorijose ir persipina bei papildo vienas kitą. Koncentrinis komponavimo būdas siejasi su geometriniais motyvais, tai atsiskleidžia žvelgiant į bendrą kompoziciją, kuomet pastebimas aiškus formos apibrėžtumas – apskritimo ar kvadrato formos. Šis komponavimo būdas yra kiek mažiau ir rečiau naudojamas. Tai atsiskleidžia žvelgiant į bendrą henna stilistiką ir pastebima, kad komponuojant ornamentus neretai atsiranda ne vienas, bet net keli ornamento centrai ar persipindami sudaro bendrą ornamento tinklą.

Išvados

Žvelgiant į atliktą tyrimą, galime daryti prielaidą, kad vieni iš populiariausių ir dažniausiai naudojamų rytietišku ornamentu susideda iš augalinių motyvų. Jie naudojami gausiai ir įvairiai, persipindami ir papildydami vienas kitą išsiesto tiek į simetrines, asimetrines, juostines ar tinklines kompozicijas. Nenuostabu, juk žmogus ir gamta yra bendras junginys ir neretai atsigrežiame į gamtą ieškodami įkvėpimo, trokšdami save atskleisti ar priartėti arčiau gamtos. Drįsčiau teigti, kad rytietiški motyvai atsiskleidžia per savo plastiką ir lengvumą. Pasižymi grakštumu ir plačia kompozicijų, motyvų gausa. Todėl nesistebiu, jog šie ornamentai išpopuliarėjo ne tik rytų, bet ir kitų pasaulio šalių kultūrose. Jie paplito ir gausiai naudojami įvairiose meno srityse. Atsižvelgiant į kūno meną, tai puiki niša, per kurią galima perteikti būtent tatuiruočių meną, panaudojant ne tik ornamentu stilistiką, bet ir komponavimo būdus, motyvus bei išdėstymą.

KŪRYBINIŲ DARBŲ REALIZAVIMAS

Darbo temos pasirinkimas

Mano kūrybai svarbus individualizmo klausimas. Jis įtakoja ne tik vizualaus meno, bet ir literatūros šaltinių pasirinkimą. Identiteto terminas glaudžiai siejamas su individualizmo iškilimu. Identiteto klausimas buvo pagrindinis darbo temos pasirinkimo motyvas nuo pirmojo magistro studijų semestro pradžios. Išanalizavus Vytauto Tomaševičiaus, Miglės Kosinskaitės, Kristinos Narvilaitės (žr. 35psl.) ir kitų tapytojų kūrybą, bandžiau ir pati paliesti šią temą, sukūriau penkių darbų kolekciją „Tautinis tapatumas“ (žr. 3pav. 21psl.). Identiteto ir tapatumo temos man aktualios ir įkvepia, todėl jomis remiuosi kurdama tapybos kolekciją „Paviršiaus metamorfozės“.

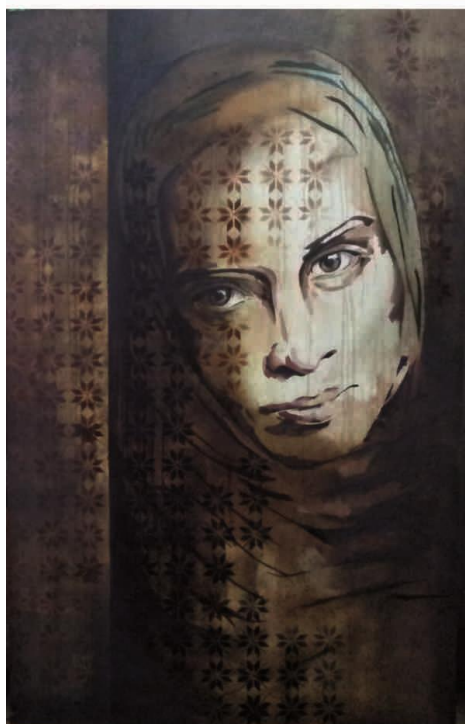
Nuo tapybos neatsiejama mano gyvenime yra grafika bei tatuiruočių menas. Vizualinei išraiškai įtakos turi tapybos ir ornamento derinys bei užsienio menininkai kurių kūryba įkvėpia ir skatina kurti: Igor Kozlovsky ir Marina Sharapova, Shawn Barber, Sergio Lopez, Belinda Eaton Love, Graham Dean, Antonio Santin, Ximo Gascon (žr. 36psl.) ir daugelis kitų. Gilinantis į temas, susidomėjau jungiamomis grafikos ir tapybos stilistikomis. Mane įkvėpė ir paskatino kitaip pažvelgti į tapybą Kristinos Norvilaitės, Miglės Kosinskaitės, Vytauto Tomaševičiaus, Jolantos Kyzikaitės kūryba (žr. 34psl.).

Plintant ir vis gilesnes šaknis skleidžianti individualizmo samprata turi neabejotiną įtaką ne tik vizualiam menui, bet ir visam kultūriniam laikotarpiui – postmodernizmui. „Postmodernizmas [lot. post – po + modernizmas]”¹² Pasak filosofo F. Jameson, postmodernizmo pradžia galima laikyti šeštojo dešimtmečio pabaigą-septintojo pradžią. “Visa kas vyko po to, (po modernizmo – aut.) įgijo empirišką, chaotišką ir heterogenišką pavidalą”¹³ Šiuolaikinių menininkų kūryboje naudojamos įvairių stilių sintezės betarpiškai paskatino temos pasirinkimą bei plėtotei.

---

¹² Dailės žodynas. Vilnius: VDA leidykla, 1999. Psl. 338.

¹³ Žukauskaitė, A. POST/MODERNIZMAS. Kaunas: Kitos knygos, Meno parkas. 2006. psl. 37.

(3pav.) „Tautinis tapatumas“ 2014m., mišri technika, 205x133 cm.

Darbo temos vystymas, kūrybiniai bandymai

Temos paieškoms ir kūrybiniams bandymams neišvengiamos įtakos turėjo eksperimentinės tapybos kūrybinis darbas „Tautinis tapatumas“ (2014m.) bei integralus meno projektas „Moratoriumas“ (žr. 4pav. 23psl.). Noras vaizduoti ir tapybine. raiška gilintis į tapatumą, identitetą kyla iš to, jog mano kūryba ir būtis prasideda nuo asmeninės individualybės paieškų.

Tai privertė susimąstyti apie žmogaus tautinį tapatumą, kiek jis mums svarbus ir kiek jo dar yra likę mumyse. "Vertybės, kultūra, žmogaus teisių gerbimas priklauso ne nuo technologijos, bet nuo tautų ir individų, kuriose visa tai formuojasi. Globalizacijos procesas, paliktas vienas sau, galės suniveliuoti kultūras, sunaikinti tautas, ypač mažąsias, ir padaryti žmonijos tautą, kuri gal ir kalbės viena kalba, bet ji bus bespalvė, amorali ir antihumaniška." Šioje postmodernistinėje visuomenėje neišvengiamai judama link savi individualybės praradimo. Tokiomis aplinkybėmis sukūriau pirmuosius tapybos darbus identiteto tematika „Tautinis tapatumas“. Kolekcijai pasirinkau moters portretą, siekiant pabrėžti būtent moterų migraciją kaip šeimos dalį bei tautiškumo, šeimos židinio puoselėtoją, tradicijų saugotoją bei nešėją. Nutapiau portretą gilaus kontakto su žiūrovu būsenoje, dėmesį koncentruodama į žvilgsnį. Pasikartojantis portretas kolekcijoje atsiskleidžia per skirtingus tautinius, rasės bruožus tokius kaip akių spalva, odos spalvinis tonas. Portretuose išlaikoma lietuvių tautos simbolika.

Atsižvelgiant į tapybines medžiagas su kuriomis eksperimentavau, pagrindui pasirinkau kartoną kaip plokštumą. Keičiau paviršių spalvinius bei toninius derinius, naudojau akrilą, aliejų, aerosolinius dažus bei trafaretus. Akrilą, kaip pagrindą ir foninių plotų dengimo priemonę, o aliejinius dažus ir kitas medžiagas, kitiems etapams: detalizavimui, figūrų modeliavimui ir formavimui, grafinių linijų raiškai, fonų sutvarkymui. Kolekcija turi perspektyvų tęstinumui.

(4pav.) „Moratoriumas“ 2015m., instaliacija

Vėliau, ieškodama kitų temų, susimąščiau apie tai, kas mane supa šiame gyvenime, su kuo identifikuoju save ir kaip mane priima aplinka. Kokia įtaką aš darau sociumui ir kaip sociumas veikia mane. Peržvelgiau visą skalę nuo tikrojo ir grynojo savojo „Aš“ išlikimo iki užsidedamų ar kitų suformuojamų mums kaukių ar etikečių. Apibūdinčiau tai kaip ornamentą, kamufliažą su kuriuo prisitaikome visuomeniniame kontekste, antsluoksniu, rūbo, šydo, ornamento susigretinimą. Neišvengiamą savo individualybės praradimą šioje postmodernistinėje visuomenėje. Remiantis šiomis idėjomis sukūriau tapybos darbų kolekciją „Žmogus - ornamentas“ (žiūrėti 5pav. 24psl.).

Nuo paauglystės domėjausi tatuiruotėmis, įvaizdžio formavimu bei grafika. Šis pomėgis mane priartino prie tatuiruočių meno, ilgainiui tai įtakojo labai didelę gyvenimo dalį, pradedant aprangos stilistika, baigiant skaitomomis knygomis. Vienas reikšmingiausių atradimų indų kultūra, kuri atvedė mane į kitokį gyvenimo būdą bei kūrybą.

Žmogaus identiteto paviršiaus kaitos klausimas buvo nagrinėjamas mano integraliame projekte.

„Paviršiaus metamorfozės“ tematikos pasirinkimo tikslas yra: analizuoti identiteto paviršiaus kaitą, paviršinio vizualaus sluoksniu įtaką identitetui; gilintis į išskylančias šio reiškinių problemas, nustatyti jo svarbą visuomenės gyvenime ir jos raidoje. Kolekcijos koncepcijos aprašyme didelį dėmesį skyriau kūno menui, identiteto paviršiaus paieškoms tapyboje.

(5pav.) „Žmogus – ornamentas“ 2014m., mišri technika

Suformavusi temą, pradėjau komponuoti eskizus. Pradedant dirbti su figūromis, ieškant kompozicijų, judesių - vykdžiau fotosesiją studijoje. Fotografijose stengiausi užfiksuoti statiškus figūrų judesius. Bendroje kolekcijoje noriu kurti visumos vaizdą, o ne atskirą figūrą ar judesį. Į žmogaus identifikavimą pažvelgiau per ornamento vizualizavimą, susiliejimą su juo. Kolekcijoje ornamentas ir figūra yra lygiaverčiai, neišskiriant kuris yra svarbesnis. Naudojau grafines raiškos priemones, linijas, kurios interpretuojamos kaip ornamentas. Kontūrai, linijos - tai ne konkretus žmogus, o subtilus susiliejimas į vientisą paviršiaus tapybinį audinį. Šiuolaikiniai lietuvių menininkai papildė man informacinę bazę, reikalingą tolimesnei darbo eigai. Tapybinės plastikos ir raiškos pavyzdžių ieškojau K.Norvilaitės, M.Kosinskaitės, J.Kyzikaitės kūryboje.

Persikeldama piešinius ir tapydama vadovavausi pajutimu. Ne figūra ir ne ornamentas, o visuma yra svarbiausia. Stengiausi sugretinti vidų ir išorę, jų sąsajas, metamorfozę sąveikaujant drauge. Kuomet abi pusės tampa lygiavertės. Kolekcijai perteikti pasirinkau skirtingus formatus. Taip siekiau išskirti žmogaus ir jo vizualiojo paviršiaus metamorfozę. Šioje postmodernistinėje visuomenėje žmogus nėra pastovus, jis nuolat kinta, iš naujo kuriasi, formuojasi, transformuojasi. Tai pabrėžia ir tapomos figūros pulsuojanči linija, virpanti kontūras, susiliejimas su kita figūra, fonu ir ornamentu. Kiekviename darbe ornamentas tarsi juda skirtingomis kryptimis ir skirtingai susilieja su figūromis, uždengdamas tam tikrus plotus.

Kolekcija sukurta ant kartono, nemažai dėmesio skiriant eksperimentams su dažais, paskutiniajame etape buvo numatytas trafareto spaudimo panaudojimas. Naudojau aliejinius ir akrilinius dažus. Paviršiaus dengimo technika rinkausi lesiruotę, tradicinį tapymą teptuku, trafareto spaudimą.

Spalvine gama išskyrčiau kiekvieną paveikslą, rinkausi tiek šiltus, tiek šaltus tonus ir pustonius. Tokiu būdu akcentuoju gyvenimo kaitą, nestabilumą ir nepastovumą. Judančių ir pulsuojančių grafinių linijų pagalba sugretinama figūra su ornamentu, akcentuojama jos transformacija, kuomet pati linija tampa ornamentu. Ryškios linijos pabrėžia sintetinę, dirbtinę ir nenatūralią invaziją kūno paviršiaus sluoksniui.

Kolekcijoje išsiskiria du paveiksai, kuriuose perteikiamos dvigubos figūros. Jų persimainymas, susiliejimasis, vyksmas akcentuoja perėjimą iš seno į naują, susitapatinimą – atsitapatinimą. Taip tarsi fiksavau identiteto laipsnišką metamorfozę. Kolekciją kūriau pasikliaujant pajautimu bei stengiausi suformuoti bendrą kaitos visumą, o ne atskiras detales ar fragmentus.

Baigiamojo darbo etapiškumas

Galutinei magistratūros baigiamojo darbo kolekcijai „Paviršiaus metamorfozės“ sukurti pasirinkau kartoną. Atsižvelgiant eksperimentinės tapybos metu naudojant mišrias technikas, tai buvo daug patvaresnė medžiaga nei drobė. Ji stabilesnė ir suteikia daug daugiau galimybių tapybai, nesibaiminant dėl įplėšimų, dažo gramdymo, trafaretų spaudimo ir pan.

Baigiamajame darbe naudojau daugiasluoksnės tapybos techniką, kurioje svarbu derinti sluoksnius tarpusavyje, jausti pustonius. Formuojant ne tik visą kolekciją, bet ir kiekvieną darbą atskirai, vizualiai sprendžiasi sluoksnių dengimas, foninių plotų niveliavimas, perdengimas, akcentų išryškinimas, ornamento derinimas. Mano darbe ryškiausi keturi etapai (žiūrėti 6pav. 27psl.)

Pirmasis etapas – piešinio persikėlimas ir pradinio foninio ploto dengimas. Jau sukurtas figūrines kompozicijas perkėliau ant kartono multimedijos pagalba. Fonui

naudojau akrilinius dažus, storus teptukus, guminį ir paraloninį volelius. Suformavau lygų foninį sluoksnį, atsižvelgiant į numatytus toninius, spalvinius ir kompozicinius sprendimus.

Antrasis etapas – fono tvarkymas, padengimas. Lesiravau foninius plotus skystų skaidrių dažų pagalba. Išryškinau tamsias dėmes, ieškojau optimalaus šviesos ir tamsos santykio darbe. Palaipsniui formavau tonines ir spalvines paveikslas dėmes.

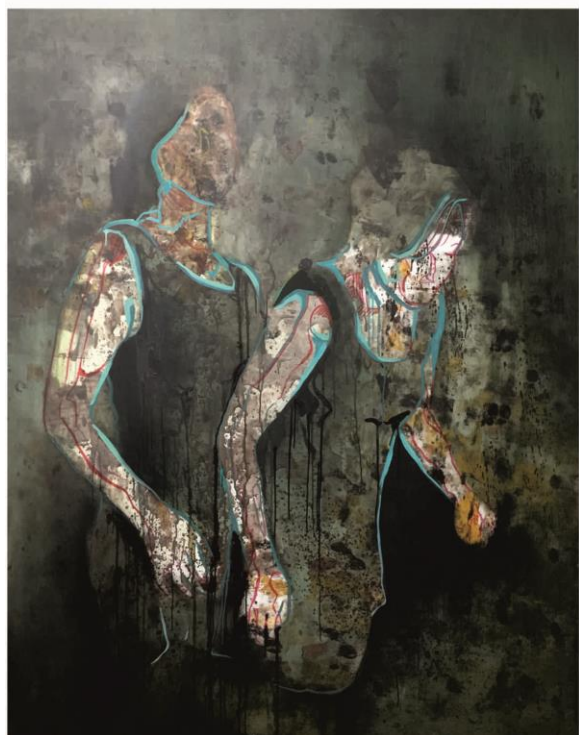
Trečias etapas – figūros modeliavimas. Išryškinau figūros siluetus. Kempinėlės pagalba formavau figūros visumą, tonines dėmes. Vėliau teptuku fiksavau pagrindines figūros judesio linijas, derinau spalvinius kontūrus.

Ketvirtas etapas – ornamento dengimas, kompozicinės visumos derinimas ir darbo užbaigimas. Akcentavau svarbiausias darbo detales. Niveliavau reikiamas figūros ir fono dėmes. Trafareto pagalba dengiamas ornamentas.

Čia pateikiamos keturios pagrindinės kolekcijos kūrimo stadijos. Baigiamojo darbo etapų aprašymui apibendrinti tinka šie dailininko Sigito Staniūno žodžiai „Aš kuriu ne koloristinę tapybą, bet daugiasluoksnę tapybą, kai paveikslas atsiranda tarsi iš daugybės šilko spalvų skarų. Tai suteikia spalvoms prasmės, paslaptingumo, nors tampa gana ilgu procesu.“¹⁴

---

¹⁴ <http://www.ve.lt/naujienos/kultura/kulturos-naujienos/s-staniunas-tarnauju-grozio-kalnui-7744/>

(6pav.) Baigiamojo darbo etapiškumas

TAPYBOS DARBŲ KOLEKCIJA „PAVIRŠIAUS METAMORFOZĖS“ ANALIZĖ

Žmogaus kūnas, iš pirmo žvilgsnio, geriausiai atspindi jo asmenybę, būdo bruožus, charakterį, socialinę padėtį visuomenėje, stilių, netgi mėgstamiausią muzikos žanrą. Išorinis žmogaus sluoksniškas parodo kas jis yra, kuo gyvena. Penkių tapybos darbų rinkinyje „Paviršiaus metamorfozės“ vaizduojama kintanti žmogaus figūra išsikėliau sau uždavinį subtiliai sulieti, sutapatinti žmogaus figūrą su ornamentu ir panaudoti praktiškai grafikos raiškos priemones tapybos rinkinyje. „Paviršiaus metamorfozės“ darbuose jungiamas žmogaus virtimas ornamentu bei susitapatinimas su juo.

Kūno meno tema man visuomet buvo labai artima. Ir ne tik kūno menas, bet ir identitetas kaip vienas iš aspektų, kuris atsiskleidžia taip pat per mūsų išorinį sluoksnį. Ornamentai, faktūros, ištirpstantys ir susiliejančios ornamentai man visuomet kėlė žavesį. Žmogus tarsi ornamentas, per kurį atspindi savo asmenybę, pristato ir parodo ją kitiems.

Šiuolaikinėje postmodernistinėje visuomenėje nieko nėra pastovaus ir amžino, tai nuolatinis, kintantis procesas. Mūsų kūnai, tai dabarties ir ateities galimybių suma. Analizuodama identiteto tarpusavio ryšį su išoriniu sluoksniu, kaip svarbiausią probleminę tašką išskiriu žmogaus susvetimėjimą, susitapatinimą, individualybės praradimą. Ieškau atsakymo kaip išlikti savitu ir originaliu, pajauti ir atskleisti tapatumą, tačiau nesusitapatinti.

Penkių tapybos darbų rinkinį kūriau naudodama daugiasluoksnią tapybos techniką ant kartono. Keturių darbų formatus pasirinkau vertikalius ir vieną horizontalų, kad vaizduojamos figūros suteiktų kaitos įspūdį bei kompoziciškai „sutilptų“ juose. Rinkinyje labai svarbus erdvės ir figūrų santykis. Paveiksluose paliekama daug erdvės, taip siekiant perteikti neišvengiamą aplinkos įtaką. Kiekviename paveiksle figūros susitinka su ornamentu ir susilieja, liečiasi, persidengia tarpusavyje. Paties ornamento formos pasirinkimą lėmė atliktas tyrimas. Spalvinis sprendimas (rudi *marso*, *umbros* tonai ir pustoniai) suteikia paslaptį. Išryškėja tik aktyvesnių spalvų (rausvų, žalsvų) kontūrai, ornamentai. Tapybos rinkinys siekia suformuoti visumos vaizdą, o ne atskiras figūras, stengiausi kalbėti jausmu, užuominomis. Tokia tapybinė raiškos forma artima mano individualybei ir šiuo metu man yra svarbiausia.

IŠVADOS

Tapybos penkių darbų kolekcija „Paviršiaus metamorfozės“ atlikta daugiasluoksne tapybos technika. Savo spalvine gama, pasirinktais formatais, kompoziciniais išdėstymais yra pakankamai vieninga ir išbaigta.

Teorinė magistrinio darbo dalis paremta ir grindžiama grožine, filosofine literatūra, vizualiais kitų autorių tapybos darbų pavyzdžiais.

Manau, kad man pavyko įvykdyti sau iškeltus uždavinius ir tikslus, sudaryti kolekciją, kuri atskleidžia „Paviršiaus metamorfozės“ temą, atspindi iškeltą identiteto ir jo paviršiaus vaizdo santykio, žmogaus išorės ir vidaus sąsajų problematiką.

Sukurta tapybos darbų kolekcija, įdėtomis pastangomis ir rezultatais esu patenkinta.

NAUDOTALITERATŪRA

1. Aleksandravičiūtė, A. Ornamentas: XVI – XXa. I pusės paveldo tyrimai. Mokslo straipsnių rinkinys. Vilnius, 2014.
2. Alphonso Lingis. Pavojingos emocijos. Kaunas, 2002.
3. Andrijauskas, A. Postmodernizmo fenomeno interpretacijos. Vilnius:Versus aureus, 2009.
4. Artūras Terešjunas. Kūno žymės: Seksualumas, identitetas, erdvė Lietuvos kultūroje. Vilnius: baltos lankos, 2001.
5. Dempsey, A. STILIAI JUDEJIMAI IR KRYPTYS. Lietuviška laida, “Presvika”, 2004.
6. F.Jameson. Kultūros posūkis. Rinktiniai darbai apie postmodernizmą. Vilnius, 2000.
7. Garbačiauskas, R., T.Tamošiūnas. Metodiniai patarimai rengiantiems dailės magistratūros baigiamuosius darbus. Šiauliai, 2006.
8. Jameson, F. Kultūros posūkis. Rinktiniai darbai apie postmodernizmą (1983 – 1998). Vilnius: Lietuvos rašytojų s-gos leidykla, 2002.
9. Kultūros ir meno institutas VDA. Dailės žodynas. Vilnius, VDA leidykla, 1999.
10. L. Rienecker, P.S.Jorgensen. Kaip rašyti mokslinį darbą. Vinius: aidai, 2003.
11. Ramanauskaitė, E. Subkultūra fenomenas ir modernumas. Kaunas, 2004.
12. Šiaulių universitetas. Kūnas lietuvių kultūroje. Straipsnių rinkinys. Šiauliai, 2000.
13. Traditoinal henna designs. Singapore, The pepin press, 2002.
14. Žukauskaitė, A. POST/MODERNIZMAS.Kaunas: Kitos knygos, Meno parkas, 2006.

Internetinės prieigos:

1. Prieiga per internetą: <http://www.menoparkas.lt/lt/straipsniai-lt/403-dainius-trumpis-identitetas.html> , [žiūrėta 2015 gruodžio 5d]
2. Prieiga per internetą: <http://www.ve.lt/naujienos/kultura/kulturos-naujienos/s-staniunas-tarnauju-grozio-kalnui-7744/> [žiūrėta 2014 gruodžio 14d.]
3. Internetinė prieiga per internet www.tatuiruotes.lt [žiūrėta 2014 gruodžio 14d.]

Iliustracijos:

1. Prieiga per internetą:
https://www.google.lt/search?q=belinda+eaton+love&rlz=1C1PRFE_enLT609LT609&espv=2&biw=1706&bih=741&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=CmltVbrrNMH7ygOR84LwCw&ved=0CAYQ_AUoAQ [žiūrėta 2014 gruodžio 28d.]
2. Prieiga per internetą:
https://www.google.lt/search?q=belinda+eaton+love&rlz=1C1PRFE_enLT609LT609&espv=2&biw=1706&bih=741&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=

- [CmltVbrrNMH7ygOR84LwCw&ved=0CAYQ_AUoAQ#tbm=isch&q=migle+kosinskaite](https://www.google.lt/search?q=belinda+eaton+love&rlz=1C1PRFE_enLT609LT609&espv=2&biw=1706&bih=741&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=CmltVbrrNMH7ygOR84LwCw&ved=0CAYQ_AUoAQ#tbm=isch&q=migle+kosinskaite) [žiūrėta 2014 gruodžio 28d.]
3. Prieiga per internetą:
https://www.google.lt/search?q=belinda+eaton+love&rlz=1C1PRFE_enLT609LT609&espv=2&biw=1706&bih=741&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=CmltVbrrNMH7ygOR84LwCw&ved=0CAYQ_AUoAQ#tbm=isch&q=vytautas+tomasevicius [žiūrėta 2014 gruodžio 28d.]
  4. Prieiga per internetą:
https://www.google.lt/search?q=belinda+eaton+love&rlz=1C1PRFE_enLT609LT609&espv=2&biw=1706&bih=741&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=CmltVbrrNMH7ygOR84LwCw&ved=0CAYQ_AUoAQ#tbm=isch&q=marco+manzo [žiūrėta 2014 gruodžio 28d.]
  5. Prieiga per internetą:
https://www.google.lt/search?q=belinda+eaton+love&rlz=1C1PRFE_enLT609LT609&espv=2&biw=1706&bih=741&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=CmltVbrrNMH7ygOR84LwCw&ved=0CAYQ_AUoAQ#tbm=isch&q=henna+tattoo [žiūrėta 2014 gruodžio 28d.]
  6. Prieiga per internetą:
https://www.google.lt/search?q=belinda+eaton+love&rlz=1C1PRFE_enLT609LT609&espv=2&biw=1706&bih=741&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=CmltVbrrNMH7ygOR84LwCw&ved=0CAYQ_AUoAQ#tbm=isch&q=shawn+barber [žiūrėta 2014 gruodžio 28d.]
  7. Prieiga per internetą: <https://reginaplenerai.wordpress.com/2009/10/26/regina-2009-plenero-darbai/vytautas-tomasevicius-zvilgsnis-i-45x40/> [žiūrėta 2014 gruodžio 28d.]
  8. Prieiga per internetą: <http://artodyssey1.blogspot.lt/2009/08/migle-kosinskaite-migle-kosinskaite-was.html> [žiūrėta 2014 gruodžio 28d.]
  9. Prieiga per internetą:
https://www.google.lt/search?q=kristina+norvilaite&rlz=1C1PRFE_enLT609LT609&espv=2&biw=1600&bih=734&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwimqv6C2qPKAhXHZCwKHQpDCCUQ_AUIBigB#imgrc=fM4vIQWzp2nwgM%3A [žiūrėta 2014 gruodžio 28d.]
  10. Prieiga per internetą: <http://artnews.org/artist.php?i=8373> [žiūrėta 2014 gruodžio 28d.]
  11. Prieiga per internetą: <http://kyzikaite.lt/?gallery=tapyba-2011> [žiūrėta 2014 gruodžio 28d.]

PRIEDAI:

Ornamentų dalys, segmentai:

Geometrinis motyvas:

Augalinis motyvas:

Zoomorfinis motyvas:

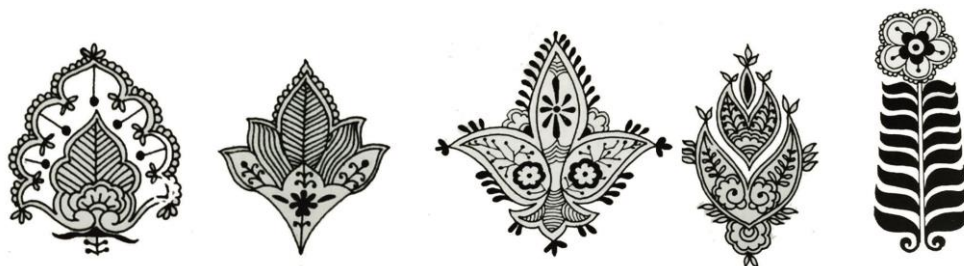

Antropomorfinis motyvas:

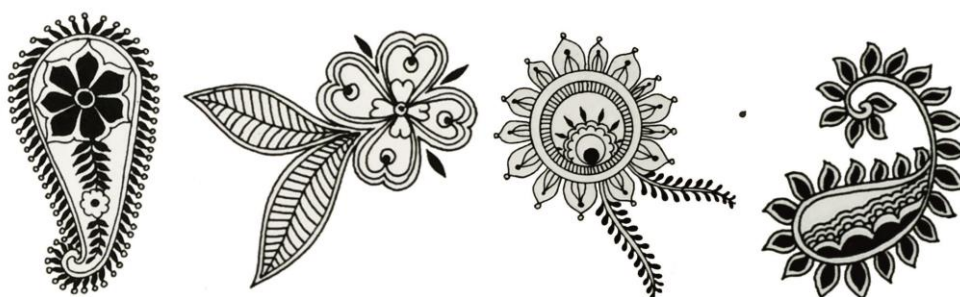

Simetrinis komponavimo būdas:

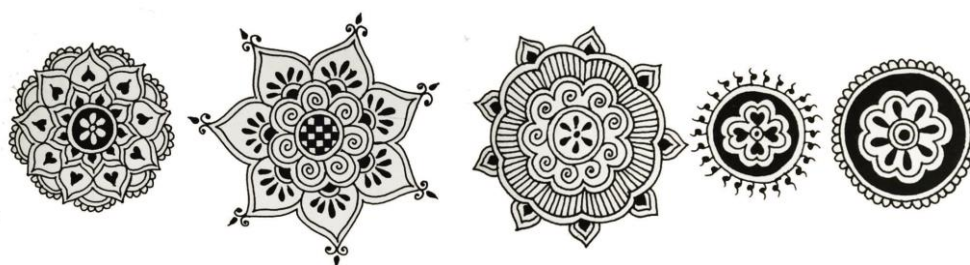
Asimetrinis komponavimo būdas:

Juostinis komponavimo būdas:

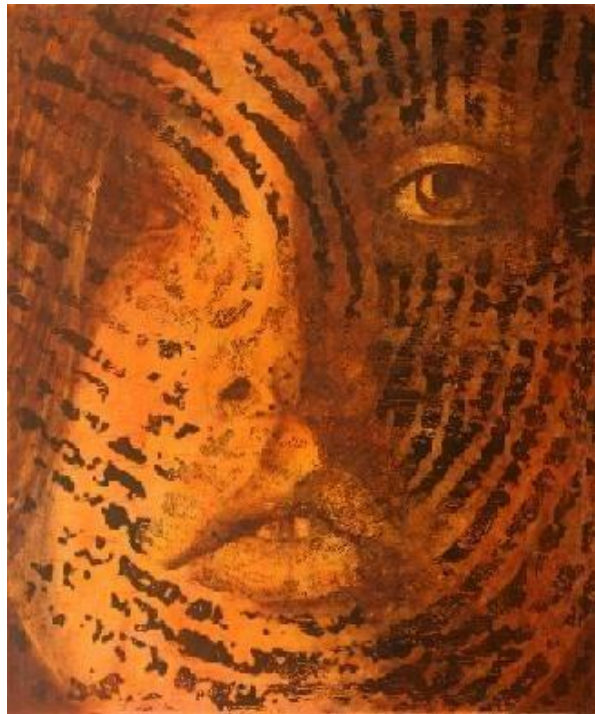

Koncentrinis komponavimo būdas:

Tinklinis komponavimo būdas:

(1 pav.) Vytautas Tomaševičius „Raudonai“ 2008
akrilas, aliejus 150x125 cm.

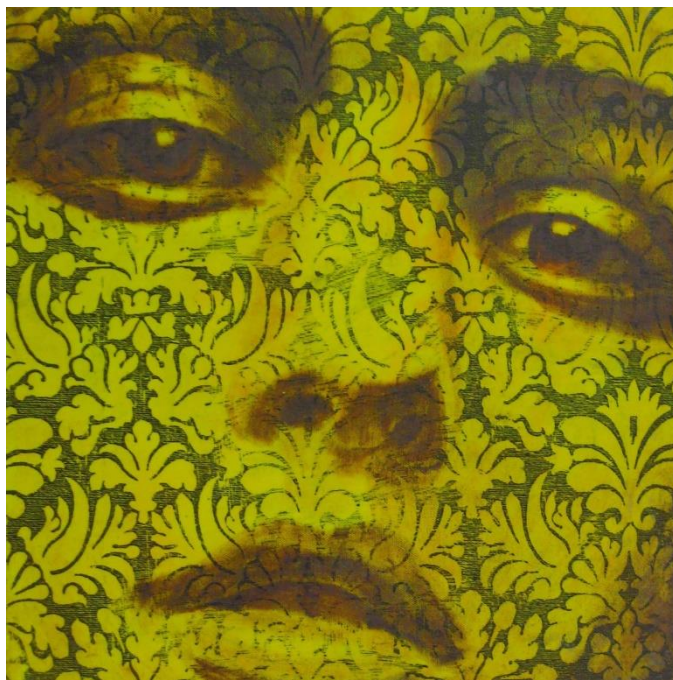
(2 pav.) Miglė Kosinskaitė „Dvi seserys“ 2006m.
drobė 500x342 cm.

Kristina Norvilaite „Atsisuk“ 2012m., lino raižinys 80x60

Belinda Eaton Love (Didžioji Britanija)
„Kimono merginos“ 2009m., akrilas 106x81

Vytautas Tomaševičius „Žvilgsnis III“ 2009m., 45x40cm.

Shawn Barber (JAV) „Abstraktus autoportretas“ 2010 – 2012m.,
Aliejus, drobė 36x68cm.

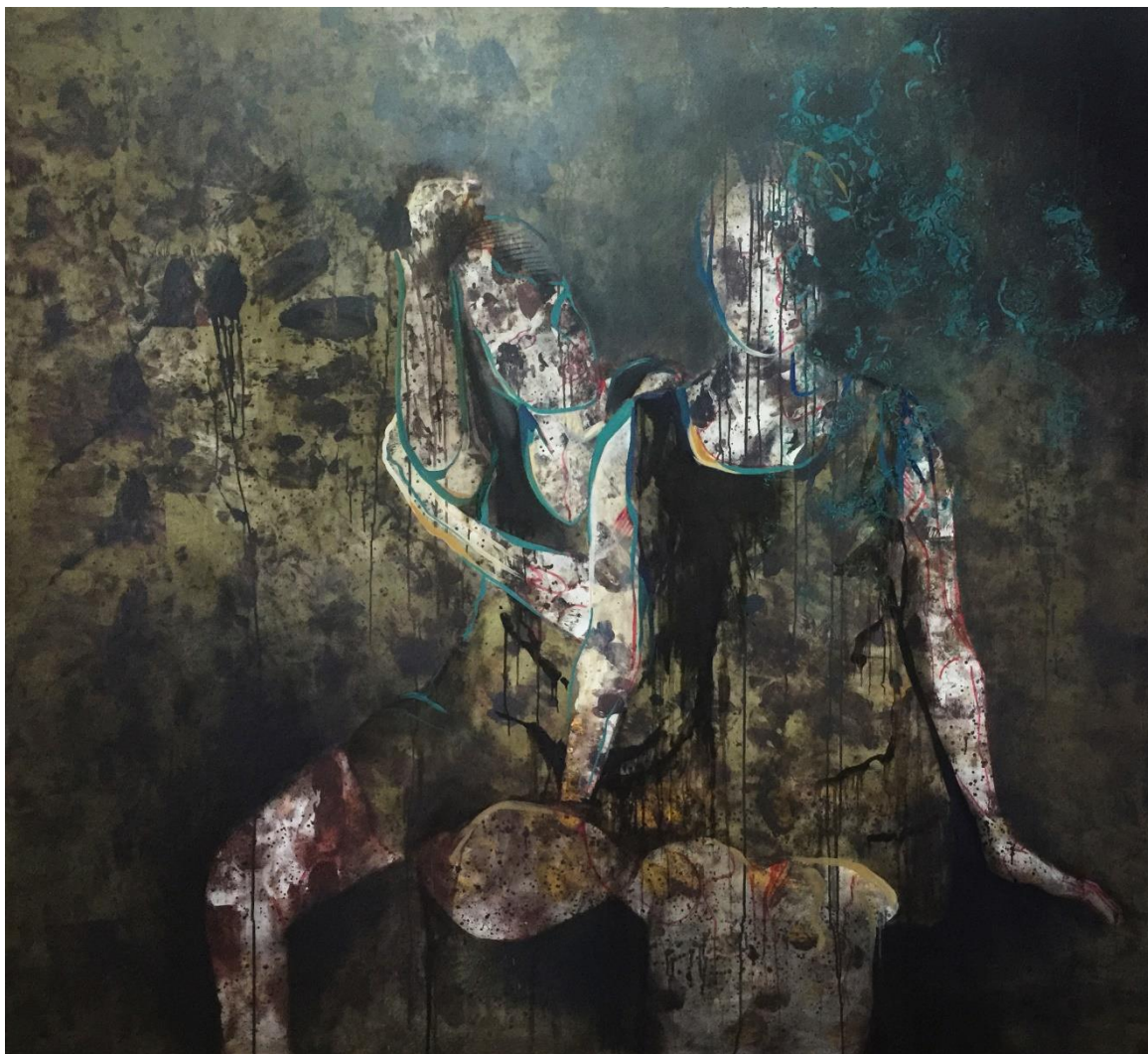
DARBŲ CIKLAS „PAVIRŠIAUS METAMORFOZĖS“

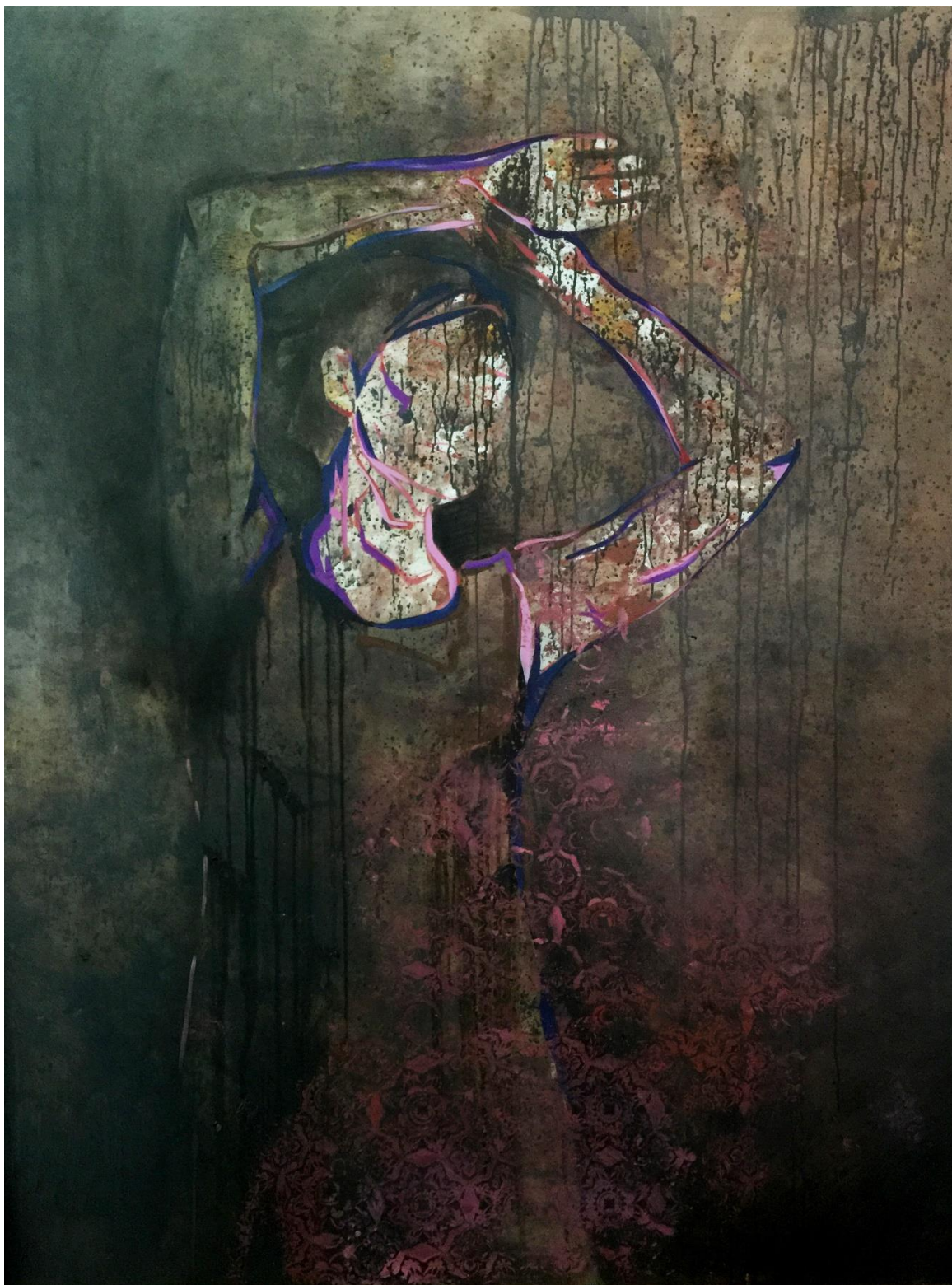
„Paviršiaus metamorfozės I“ 2015
Aliejus, akrilas, kartonas 180x140 cm.

„Paviršiaus metamorfozės II“ 2015
Aliejus, akrilas, kartonas 180x140 cm.

„Paviršiaus metamorfozės III“ 2015
Aliejus, akrilas, kartonas 180x198 cm.

„Paviršiaus metamorfozės IV“ 2015
Aliejus, akrilas, kartonas 180x140 cm.

„Paviršiaus metamorfozės V“ 2015
Aliejus, akrilas, kartonas 180x140 cm.

MAGISTRO DARBAS SKAITMENINIAME VARIANTE